

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 10Ps/33/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323202447
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Gildeinová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2023:8323202447.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Ivetou Gildeinovou v právnej veci opatrovankyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, C., zast. procesnou opatrovníčkou: D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, C. a na návrh: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, Pracovisko Snina, E. XXXX/XX, XXX XX C. v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony opatrovankyne takto

rozhodol:

I. C. A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., C. XXXX/XX, obmedzuje v spôsobilosti na právne úkony tak, že táto nie je spôsobilá samostatného rozhodovania o zdravotnej starostlivosti, vrátane hospitalizácie a s tým spojenými potrebnými úkonmi, sama sa zastupovať v zdravotníckych zariadeniach.

II. Súd ustanovuje A. B., nar. XX.XX.XXXX za opatrovníka mesto C. C. XXXX/XX, C., ktorý bude zastupovať opatrovankyňu v rozsahu obmedzenia jej spôsobilosti na právne úkony.

III. Opatrovník je povinný v lehote do 30.06. a do 31.12. súdu predložiť správy o zdravotnom stave opatrovankyne.

IV. Trovy konania znáša štát.

V. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, Pracovisko Snina doručil Okresnému súdu Humenné dňa 07.08.2023 návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v oblasti starostlivosti o zdravie A. B., nar. XX.XX.XXXX a ustanovenie jej opatrovníka, z dôvodu, že ohrozuje seba na živote tým, že nevie reálne zhodnotiť situáciu v ktorej sa ocitla, nie je schopná obstaráť si veci dennej potreby, či chápať význam základných právnych úkonov, nie je schopná sústavne a dôsledne zabezpečovať starostlivosť o seba, svoje zdravie, výživu. Návrh bol podaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, Pracovisko Snina, keďže opatrovankyňa nemá bližšiu ani vzdialenú rodinu, ktorá by jej bola ochotná pomôcť. Z kontaktu s rodinou zaznamenali, že opatrovankyňa, má vážne zdravotné problémy, ktoré dlhodobo odmieta riešiť. Na základe doterajších zistení navrhovateľ predpokladá, že opatrovankyňa je v možnom ohrození života, pre jej veľmi nízku telesnú hmotnosť, ktorá môže súvisieť s jej psychickým ochorením. Počas sociálnych zisťovaní opatrovankyňu veľakrát našli v zlom zdravotnom a psychickom stave. Častokrát sa nevie zorientovať v čase. Je vychudnutá, slabá a zúbožená. Odmieta akúkoľvek pomoc.

Spisovú dokumentáciu pani B. a jej rodiny - maloletého F. B., nar. XX.XX.XXXX a plnoletej dcéry D. B., nar. XX.XX.XXXX vedú v registri sociálnoprávnej ochrany detí a rodiny od roku 2010. Manželstvo

pani B. bolo rozsudkom OS Humenné sp. zn. 6C/62/2010-38 zo dňa 15.07.2010 rozvedené. Od rozvodu manželstva vykonávajú v rodine opatrenia z dôvodu opakovaných oznámení o zanedbávaní školskej dochádzky, o nedostatočnej starostlivosti o deti zo strany matky. Uznesením OS Humenné sp. zn.10P/276/2022 zo dňa 08.11.2022, ktoré nadobudlo vykonateľnosť dňom 08.11.2022 súd maloletého F. zveril do starostlivosti G. C.. Maloletý je v zariadení od 08.11.2022. Rozsudkom OS Humenné sp. zn. 10P/44/2023 zo dňa 15.03.2023 bola u maloletého F. nariadená ústavná starostlivosť, ktorá sa realizuje v G. C..

2. Súd uznesením č. k. 10Ps/33/2023 -7 zo dňa 09.08.2023, pribral do konania F. H. I., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, zapísaným v zozname znalcov, ktorý vedie Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky pod č. 912824. Dňa 25.09.2023 bol súdu doručený vypracovaný znalecký posudok č. 136/2023 v ktorého závere uviedol, že znaleckým vyšetrením u posudzovanej zisťuje Depresívnu poruchu v psychotickej hĺbke. Uvedená porucha ju ochromuje v možnosti primeraného a sociálne adaptabilného spôsobu života a preto odporúča u posudzovanej obmedziť spôsobilosť na právne úkony v rozsahu tak, že nie je spôsobilá disponovať s finančnými prostriedkami bez súhlasu opatrovníka, že nie je oprávnená uzatvárať akékoľvek zmluvy (zmluva o poskytovaní sociálnej služby, akékoľvek dodatky k zmluvám, kúpne zmluvy, spotrebiteľské zmluvy, zmluvy o pôžičke, darovacie zmluvy alebo akékoľvek zmluvy majetkovo-právnej povahy), že nie je spôsobilá k vybaveniu invalidného dôchodku, k vybaveniu občianskeho preukazu, samostatne preberať invalidný dôchodok, akúkoľvek poštu, prevádzať svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok na iné osoby, akýmkoľvek spôsobom ich zaťažiť a spísať závet, narábať s vlastným finančným účtom, že nie je oprávnená vykonávať akékoľvek právne úkony pred inštitúciami a úradmi, Slovenskej republiky, že nie je spôsobilá samostatného rozhodovania o zdravotnej starostlivosti (vrátane hospitalizácie a s tým spojené potrebné úkony), sama sa zastupovať v zdravotníckych zariadeniach.

3. Dňa 09.11.2023 sa súd pokúsil o vzhliadnutie opatrovankyne A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX C., avšak vzhliadnutie nebolo možné vykonať vzhľadom na to, že na zvonenie do bytového domu, kde opatrovankyňa býva nikto neotváral.

4. Dňa 15.11.2023 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom predstúpila zástupkyňa navrhovateľa, ktorá k veci uviedla, že na podanom návrhu trvajú v celom rozsahu a domnievajú sa, že v prvom rade je potrebné ustanoviť pre opatrovankyňu opatrovníka pre účely posúdenia jej zdravotného stavu. Na skutočnostiach, ktoré boli uvedené v návrhu sa nič nezmenilo. Opatrovankyňa a jej rodine je poskytovaná terénnymi pracovníkmi potravinová pomoc. Takisto sa snažia plnoletú dcéru viesť k tomu, aby dokázala, v čase keď je doma, postarať sa o domácnosť a vlastne zlepšenie zdravotného stavu matky má vplyv aj na to, či mal. dieťa, ktoré je toho času v centre pre deti a rodiny by bolo možné vrátiť do domáceho prostredia, čo v tomto prípade momentálne nie je možné. Taktiež sa im podarilo skontaktovať so sestrou opatrovankyne, ktorá žije síce v Anglicku, ale uviedla, že na pojednávanie by sa dostavila a chcela by byť opatrovníčkou pre opatrovankyňu.

Na pojednávaní predstúpil aj znalec, ktorý uviedol, že posudzovanú vyšetril na byte s tým, že pri samotnom znaleckom vyšetrení zisťuje u posudzovanej depresívnu poruchu, ktorá je v psychotickej hĺbke. Psychotická hĺbka znamená, že posudzovaná má skreslené vnímanie reality, v ktorej sa nachádza. Prejavuje sa to jej sociálnou izoláciou, teda izoluje sa od okolitého prostredia. V čase vyšetrenia bolo na nej vidieť, že je hygienicky zanedbaná. Bolo vidieť, že ošatenie má špinavé, mala mastné vlasy. Uvedená porucha ju ochromuje v možnosti primeraného a sociálne adaptabilného spôsobu života a preto odporúča vyhovieť návrhu tak, ako bol podaný v celom rozsahu. Z psychiatrického hľadiska depresívna porucha je stav, ktorý je liečiteľný. Bohužiaľ, posudzovaná si neuvedomuje, že táto porucha ju ochromuje natoľko, že nedokáže viesť sociálne adaptabilný život, preto sa vyhýba aj akejkolvek zdravotnej starostlivosti či pomoci.

5. Dňa 23.11.2023 súd vykonal vzhliadnutie opatrovankyne A. B., ktoré bolo vykonané na adrese jej trvalého bydliska. Vstup do bytu zabezpečila dcéra opatrovankyne D. B.. Vzhliadnutie bolo vykonané v predsieni bytu, kde boli presťahované všetky žalúzie. Na chodbe boli nevybalené krabice s hygienickými potrebami, ktoré dostala opatrovankyňa ako pomoc. So súhlasom opatrovankyne súd nahliadol do kuchyne, kde boli povykľadané potraviny a v chladničke sa nachádzali aj pokazené potraviny. Chladnička bola plná. Opatrovankyňa na otázky sudkyne reagovala slabšie. Bolo na nej vidno, že je veľmi chudá, vlasy strapaté a neumyté.

Bola vypočutá D. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorá k veci uviedla, že počas týždňa je na internáte, domov nechodí a iba cez víkendy sú spolu s mamou doma. Keď sú doma, cez víkend, tak si varia kolienka s omáčkou alebo tvarohom. Na raňajky majú väčšinou rožok. Chodia spolu s mamou aj do obchodu, naposledy bola aj mama v obchode, bolo to minulý piatok.

Bola vypočutá opatrovankyňa A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorá k veci uviedla, že naposledy bola na pošte. Išla si pre šek, pretože som potrebovala zaplatiť výživné pre F.. Opatrovankyňa uviedla, že chodí za synom a stretáva sa s ním tu pred školou. K tomuto zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že podľa informácií sociálnej pracovníčky, odkedy je maloletý umiestnený v zariadení, matka za ním nebola. S maloletým sa stretáva len jeho sestra. Opatrovankyňa uviedla, že so synom bola minulý týždeň. Na otázku sudkyne, kedy si naposledy umývala vlasy a sprchovala sa, opatrovankyňa na túto otázku neodpovedala. Na otázku sudkyne, či má doma práčku a či v nej perie, opatrovankyňa k tomuto uviedla, že áno, asi tak 2 krát do týždňa. Opatrovankyňa uviedla, že keď bola v obchode, tak si kúpila rožky. Na otázku sudkyne na procesnú opatrovníčku, čo jedla mama počas víkendu, táto k tomuto uviedla, že asi 3 rožky. Na otázku sudkyne na opatrovankyňu, aký má príjem, táto k tomuto uviedla, že z úradu práce asi 200 eur, peniaze jej chodia na účet. Procesná opatrovníčka, ktorá je dcérou opatrovankyne a toho času býva na internáte počas týždňa, tak tento internát a stravu za ňu hradí asi mesto. Dcére opatrovankyne a opatrovankyni bolo sudkyňou povedané, že opatrovankyňa by potrebovala liečenie v nemocnici, aby sa dala do poriadku a potom by mohla s dcérou riadne fungovať a mohla by žiadať aj o vrátenie syna do domáceho prostredia. Zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že dcéra D. teraz navštevuje prvý ročník strednej školy, hoci bude mať 20 rokov. Predtým chodila do školy v Humennom, ale v druhom ročníku prestala chodiť do školy z dôvodu situácie, aká bola doma.

6. Dňa 05.12.2023 bolo vo veci nariadené ďalšie pojednávanie, predstúpila zástupkyňa navrhovateľa, ktorá k veci uviedla, že na podanom návrhu trvajú s tým, že k žiadnej zmene na strane opatrovankyne nedošlo. Naďalej je vlastne v zanedbanom stave. Nepriznáva si, že má nejaké zdravotné problémy. Nechce sa dobrovoľne podrobiť nejakej liečbe. Sama seba ohrozuje na živote. Majú za to, že aj znalec sa takýmto spôsobom vyjadril, že pokiaľ by sa matka podrobila liečeniu a bola nastavená na správnu liečbu, tak v takomto prípade by obmedzenie spôsobilosti na právne úkony ani nemuselo byť. Čo sa týka sestry matky, tak táto najprv prejavila záujem byť opatrovníčkou, teraz už nie. Bolo by to aj dosť komplikované s tým, že táto sa nachádza v zahraničí a v prípade, ak by sa jej sestra vrátila na Slovensko, tak by mohlo dôjsť k zmene opatrovníka u opatrovankyne.

Bola vypočutá zástupkyňa mesta Snina: J. K. L., nar. XX.X.XXXX, ktorá k veci uviedla, že rodinu poznajú. Dlhodobo s ňou pracujú. Chodia tam aj terénni pracovníci, ktorí sa snažia poskytnúť opatrovankyni pomoc, ktorá však túto pomoc odmieta, zrejme aj vzhľadom na svoj zdravotný stav. Oni by boli za to, čo sa týka obmedzenia spôsobilosti na právne úkony u opatrovankyne v oblasti zdravotnej starostlivosti, vedeli by jej v tomto smere pomôcť. Majú však obavy, či je možné uskutočniť takýto výkon, keďže opatrovankyňa sa často zatajuje a neotvára dvere, ale pokiaľ dôjde k obmedzeniu, čo sa týka tej zdravotnej starostlivosti, tak s týmto by súhlasili.

7. Podľa § 10 ods. 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len OZ), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí. Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

8. Podľa § 240 ods. 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

9. Podľa § 243 ods. 2 CMP súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne.

10. Podľa § 26 OZ, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

11. Podľa § 27 ods. 2 OZ, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

12. Podľa § 248 ods. 1, 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

13. Podľa § 272 CMP súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

14. Podľa § 274 ods. 2 CMP v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

15. Podľa § 250 ods. 1 CMP, súd zabezpečí uloženie rozsudku o spôsobilosti na právne úkony v Notárskom centrálnom registri listín.

16. K inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony treba zdôrazniť, že jeho zákonná úprava a doterajšia prax súdov je determinovaná ústavným a medzinárodnoprávnym rozmerom, ktorý je pre rozhodovaciu činnosť všeobecných (vnútroštátnych) súdov podstatným, keďže pri interpretácii ustanovenia § 10 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby. V medziach ústavného významu práv človeka pri ich zbavení, alebo obmedzení sa ex constitutione primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný, či tretích osôb. Nie je prípustné, aby v týchto prípadoch došlo k preferovaniu verejného záujmu a záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby.

17. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že v konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa súd musí zamerať predovšetkým na zistenie duševného stavu osoby, ktorej sa konanie bezprostredne týka, teda či táto osoba je skutočne postihnutá duševnou poruchou a či táto porucha dosahuje intenzitu predpokladanú ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Ide o otázku skutkovú, pri riešení ktorej súd musí spolupracovať so znalcami lekármi, prípadne s príslušnými zdravotníckymi ústavmi. Ďalším predpokladom rozhodnutia súdu v tomto konaní je zistenie či duševnou chorobou postihnutá osoba je alebo nie je schopná z tohto dôvodu si sama obstarávať svoje veci. Pri riešení tejto otázky súd vychádza zo skutkových zistení urobených na základe posudku znalcov lekárov v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania (R 6/1964).

18. Súd poukazuje na skutočnosť, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením slúžiacim predovšetkým ochrane záujmov samotných fyzických osôb, ktoré pre svoj duševný stav nie sú schopné robiť s dostatočnou vlastnou zodpovednosťou niektoré právne úkony. Ide tiež o ochranu osôb, ktoré s takýmito fyzickými osobami vstúpili do právnych vzťahov.

19. V danej veci mal súd z vykonaného dokazovania preukázané, že opatrovankyňa trpí depresívnou poruchou, ktorá je v psychotickej hĺbke. Dané znamená, že opatrovankyňa má skreslené vnímanie reality, v ktorej sa nachádza. Prejavuje sa to jej sociálnou izoláciou. Súd čiastočne vyhovel návrhu a obmedzil opatrovankyňu v spôsobilosti na právne úkony v oblasti starostlivosti o zdravie (vrátane hospitalizácie a s tým spojené potrebné úkony). Súd má za potrebné poukázať na skutočnosť, že esenciálnymi podmienkami zákonnosti zadržania v psychiatrickom ústavnom zariadení je existencia duševnej choroby pacienta, ktorá vyvoláva nebezpečné správanie pacienta, pričom medzi chorobou a nebezpečným konaním musí byť vzťah príčiny a následku. Samotná prítomnosť duševnej choroby bez iných príčin nie je dôvodom na nútené zadržanie v psychiatrickom ústavnom zariadení. Podmienky aby bol pacient zadržaný v ústavnom psychiatrickom zariadení sú - a) osoba trpí na duševnú chorobu alebo sa u nej prejavujú príznaky duševnej poruchy, b) zadržaná osoba so zdravotným stavom opísaným v bode a) ohrozuje samu seba alebo ohrozuje svoje okolie, pričom toto konanie je vyvolané duševnou chorobou alebo u zadržanej osoby hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu. Hlavnými podmienkami, ktoré legitimizujú zásah do slobody pohybu, ako aj zásah do práva na súkromie je prítomnosť duševnej poruchy, v dôsledku ktorej sa človek správa nebezpečne voči sebe alebo voči svojmu okoliu. Súd u opatrovankyne vzhliadol naplnenie oboch podmienok, nakoľko opatrovankyňa

trpí depresívnou poruchou v dôsledku ktorej sa správa nebezpečne najmä voči svojej osobe a to tým, že opatrovankyňa zanedbáva dlhodobo svoju hygienu a výživu ako aj zdravotnú starostlivosť. Súd zdôrazňuje, že toto obmedzenie nemusí znamenať trvalý (nezvratný) stav a pokiaľ sa opatrovankyňa podrobí vhodnej liečbe je možné tento stav obmedzenia zvrátiť. Súd mal s poukazom na všetky uvedené skutočnosti za to, že opatrovankyňa nie je spôsobilá sa samostatne rozhodovať o zdravotnej starostlivosti, vrátane hospitalizácie a s tým spojenými potrebnými úkonmi, samostatne sa zastupovať v zdravotníckych zariadeniach. Súd dospel k záveru, že boli splnené zákonom stanovené podmienky ustanovenia § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka na obmedzenie spôsobilosti v danom rozsahu u opatrovankyne. Taktiež je tu potrebné vnímať aj skutočnosť, že opatrovankyňa má maloletého syna, u ktorého bola nariadená ústavná starostlivosť a pokiaľ opatrovankyňa nezlepší svoj prístup k svojej osobe, k svojmu zdraviu, nie je možné ani pracovať na vrátení maloletého do domáceho prostredia. Na ostatné úkony súd opatrovankyňu neobmedzil a to z dôvodu, že v rámci svojich možností je opatrovankyňa schopná uhrádzať poplatky za byt (z príjmu ktorý jej chodí na účet), je jej poskytovaná potravinová a iná pomoc a je schopná stretávať sa aj so synom tak, že ho počká pred školou.

20. Na základe hore uvedených skutočností a v záujme ochrany práv opatrovankyne súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony opatrovankyne tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia. V súlade s ustanoveniami § 248 ods. 2 CMP súd v rozhodnutí súčasne ustanovil opatrovankyni podľa § 272 CMP opatrovníka a to mesto Snina v súlade s návrhom, nakoľko súdu sa javí, že bude túto funkciu vykonávať v jej prospech. Na riadny výkon opatrovníctva súd dohliada a z uvedeného dôvodu opatrovníkovi uložil povinnosť pravidelne predkladať súdu správy o zdravotnom stave opatrovankyne.

21. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Súd štátu náhradu trov konania z titulu znalečného za vypracovaný znalecký posudok a výsluch znalca nepriznal, ale rozhodol podľa § 251 ods. 1 CMP v zmysle ktorého trovy dôkazov platí štát, nakoľko súd nezistil dôvody uvedené v § 251 ods. 2 CMP odôvodňujúce priznanie náhrady trov konania štátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.